

teremből és házról-házra, ipartelepről-ipartelepre megy. Mindenütt felkapják, mindenütt elismétlik, mindenütt bólintanak rá.

– Közigazgatás reformja? Erről már borzasztó sokat beszéltek. A mai közigazgatással senki a világon nincs megelégedve. De azért ha közigazgatási reformról volt szó: ez mindig csak abból a szempontból érdekelte az embereket: *hogyan lehetne úgy megreformálni a közigazgatást, hogy én és barátaim megszerezzük a hátúimat, avagy – ha már megvan, – akkor megtarthassuk?* Ez volt a kérdés és semmi egyéb. Hogy annak a közigazgatásnak egyéb feladata is volna, hogy annak a közigazgatásnak rossz vagy kevésbé rossz voltától függ itt ebben az országban száz meg százezer keserves kis existencia boldogulása: erre a közigazgatás reformerei nem gondoltak sohasem. Erről *ma táncskozunk először.*

Aki ilyen helyesen állapította meg a diagnózist, nem volt sem valami kveruláns iparos, akiből a „közigazgatás” szó hallatára kitör a keserűség. Még csak nem is lehet ráfogni, hogy valamely érdekképviselő elfogult vezetője, aki mindig azt a mozgalmat, azt a gyűlést tartja a legfontosabbnak, amelyet éppen mozgat. Az egyetemnek egy tudós tanára, aki hozzá maga is benne él a közigazgatásban, Harrer Ferenc fogalmazta meg ilyen szabatosággal, hogyan kell végre megfogni a közigazgatás regenerálásának a nagy kérdését.

Állami közigazgatás? Autonómia védelme? Gyönyörű elvek, hangzatos jelszavak, ezek cikáznak a fejünk felett, valahányszor a közigazgatás reformja felszínre kerül. A 23-iki Omke-beli szaktanácskozás, melyen a kereskedők és iparosok szószólói egymásután keltek fel, kimutatta, hogy ama nagy fontosságú, ama döntő jelentőségű kérdések a gyakorlati életben mint törpülnek el egy-egy felesleges perorvoslatnak kiküszöbölése, az ipartelepengedélyezés egyszerűsítése, egy-egy hiábavaló bizottsági komédiás lenyírbálása mellet.

Állami legyen a közigazgatás az egész vonalon, a vármegye maga válassza a tisztviselőit: döntsenek ebben a kérdésben a politikus urak a saját pártállásuk szerint. Ebbe az ipar nem szól bele. Hanem arra nézve annál hangosabban hallatja a szavát, hogy az új közigazgatás a gyakorlati élet gazdasági követelményeinek feleljen meg. A semmittevésnek hajdúkkal és paragrafusokkal feldíszített kortesirodájából át kell változni a vármegyei igazgatásnak egy modern banküzemmé. Banküzem legyen, amelynek belső szervezete a legegyszerűbb, a legolcsóbb, csupa olyan emberekkel, akik a maguk helyére vannak állítva. Banküzem legyen, mely kifelé úgy dolgozik, hogy a hozzá utalt felek életét megkönnyíti, gazdasági boldogulásukat előmozdítja, amely nem közigazgatott, ahol arra senkinek sincs szüksége, hanem kiszolgálja becsületesen és gyorsan azokat, akiket jósorsuk eléjük terelt.

A magyar ipar ezt várja: a megreformálandó közigazgatástól. Megkapja-e: Más kérdés. Nagy kérdés. Először meglátjuk, mit fog tenni maga az ipar, hogy ez az akció helyes irányban mozogjon tovább.

Mit akar az ipar a közigazgatási reformtól?

Írta: *Bolhányi Kálmán.*

Október 23-án egy ankét volt, aminthogy nálunk mindennap van egy ankét. Lehet, hogy ennek az ankétnek se lesz több eredménye, mint a többieknek szokott lenni. Ez könnyen meglehet. De függetlenül a sikertől, hangzott el ezen a tegnapi ankéten két-három szó, amely kirí a kopott és száraz újság kommunikékból. Két-három szó mindössze, de ez elszalad a gyűlés-